

ВПЛИВ БРЕКЗІТУ НА ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА ВІДНОСИНИ З УКРАЇНОЮ

доповідь за Весняній школі
**«ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА
УКРАЇНУ»**
15-23 БЕРЕЗНЯ 2021 Р.

Смирнова К.В.
д.ю.н., професор, професор кафедри порівняльного і
європейського права Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
Експерт Центру досконалості Жана Моне

Про діяльність Центру досконалості Жана Моне – <http://www.iir.edu.ua/jean-monnet-center/jean-monnet-news/>
База даних навчальної і наукової інформації про ЄС – <http://e-learning.iir.edu.ua/course/view.php?id=29&lang=uk>

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

За підтримки програми Еразмус+ Європейського Союзу в межах проекту Центру досконалості Жана Моне №611625-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-CoE «Поглиблений розвиток європейських студій в Україні: міждисциплінарний підхід».

Підтримка Європейською Комісією створення цієї публікації не передбачає підтримку її змісту, який відображає думку тільки авторів, і Комісія не може нести відповідальність за будь-яке використання інформації, яка тут міститься.

With the support of the Erasmus+ Programme of the European Union within the Jean Monnet Centre of Excellence Project № 611625-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-CoE “Advancing European Studies in Ukraine: Interdisciplinary Approach”.

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Fairy Tale story: “capricious lady” («примхлива дама»)

Велика Британія обговорювала плюси і мінуси членства в клубі європейських держав майже з моменту поширення ідеї, в роки після Другої світової війни.

У 1960-х рр. ВБ двічі подавала заявки на членство в тодішньому Європейському економічному співтоваристві, проте обидва рази вето мала Франція.

Перша угода про асоціацію в історії ЄС - з Великобританією!

У **1973** році Британія нарешті приєдналася до клубу - і провела свій перший референдум щодо того, чи залишати його менш ніж через три роки. Тоді 67 відсотків виборців підтримали перебування в блоці.

UK & EU

Вступ до ЄЕС (ЄС) – 1973р.

Референдум 1975: непрості відносини. Результат референдуму позитивний, але євроскептицизм залишився.

Референдум 2016р. – 51,9% за вихід з ЄС, 48,1% проти (Шотландія, П.Ірландія)

Ст. 50 ДЄС – процедура виходу

02.2017: прийняття рішення Палатою общин про запуск процедури виходу

28.03.2017: офіційне повідомлення ВБ про вихід

19.06.2017: старт офіційних переговорів

Вихід з ЄС 31.01.20, withdrawal agreement, перехідний період до 31.12.20

Зона вільної торгівлі з 01.01.21

Більш детально: юридична хронологія

14 листопада 2018 року: Було оголошено, що міністри уряду Великобританії погодились на проект угоди про умови виходу Великобританії, але за цим послідувала серія відставних міністерських повноважень, і вона все ще має бути проголосована в парламенті, хоча ЄС має попередньо призначити надзвичайний саміт на кінець листопада.

25 листопада 2018 року: Європейські лідери схвалили угоду BREXIT, оголошену раніше в листопаді.

10 грудня 2018 року: Голосування в парламенті, заплановане на 11 грудня, було скасовано. Європейський суд правосуддя (Суд ЄС) погодився з порадою свого найвищого юридичного керівника по зовнішніх зв'язках, який заявив, що Велика Британія має право відкликати своє повідомлення про вихід з ЄС відповідно до статті 50 без згоди інших держав-членів.

15 січня 2019 р.: Парламент відхилив голосування BREXIT щодо плану уряду з 432 до 202.

12 березня 2019 р. : Парламент вдруге відхилив голосування BREXIT щодо плану уряду 391 голосом проти 242.

13 березня 2019 року: Парламент проголосував за відмову від виходу з Європейського Союзу без домовленостей.

14 березня 2019 р. : Парламент проголосував за затримку BREXIT, але відхилив другий референдум.

22 березня 2019 року: прем'єр-міністру Великої Британії вдалося забезпечити затримку BREXIT.

Нова дата - 12 квітня (з можливим продовженням до 22 травня), якщо Парламент затвердить затримку до кінця наступного тижня.

29 березня 2019 р. : Парламент втретє відхилив голосування BREXIT щодо плану уряду 344 голосами проти 286. 10 квітня 2019 року: затверджено новий термін до 31 жовтня, але якщо план буде затверджений до цієї дати, продовження буде припинено.

24 травня 2019 року: Прем'єр-міністр Тереза Мей оголошує про свою відставку.

4 вересня 2019 р.: Парламент відхиляє заклик прем'єр-міністра до нових виборів, але прийняв законопроект, що змушує прем'єр-міністра звернутися до ЄС відкласти BREXIT до січня, якщо немає домовленості про вихід.

10 вересня 2019 р.: Парламент призупинено (пророгація) на 5 тижнів до 14 жовтня.

24 вересня Верховний суд Великої Британії визнав наказ Ради, який постановив пророгацію "недійсним і не діючим".

16 жовтня 2019 року: було оголошено, що угода між ЄС та Великою Британією була досягнута, але вона все ще має бути ратифікована європейськими лідерами та британським парламентом.

19 жовтня 2019 року: Парламент, засідаючи у спеціальну суботню сесію, не підтримував план прем'єр-міністрів до прийняття відповідного законодавчого законодавства.

28 жовтня 2019 року: ЄС схвалив запит Великобританії про тримісячне продовження процесу Brexit.

27 грудня 2019 року: Британські законодавці попередньо схвалили законопроект про угоду про відмову Прем'єр-міністра, який відкриває шлях Великої Британії до виходу з Європейського Союзу 31 січня.

9 січня 2020 року: Британські законодавці в переважній більшості проголосували за угоду прем'єр-міністра про Brexit, що означає, що у країни є чіткий шлях до виходу з Європейського Союзу пізніше цього місяця. Тепер воно переходить до Палати лордів.

22 січня 2020 року: Палата парламенту відхилила поправки Палати лордів, і лорди поступились і погодились прийняти законодавство без змін.

23 січня 2020: Законодавство отримало королівську згоду.

29 січня 2020 року: Угода про вихід з Європейського парламенту була схвалена 621 голосом "за", 49 "проти" та 13 "утрималися".

31 січня 2020: BREXIT.

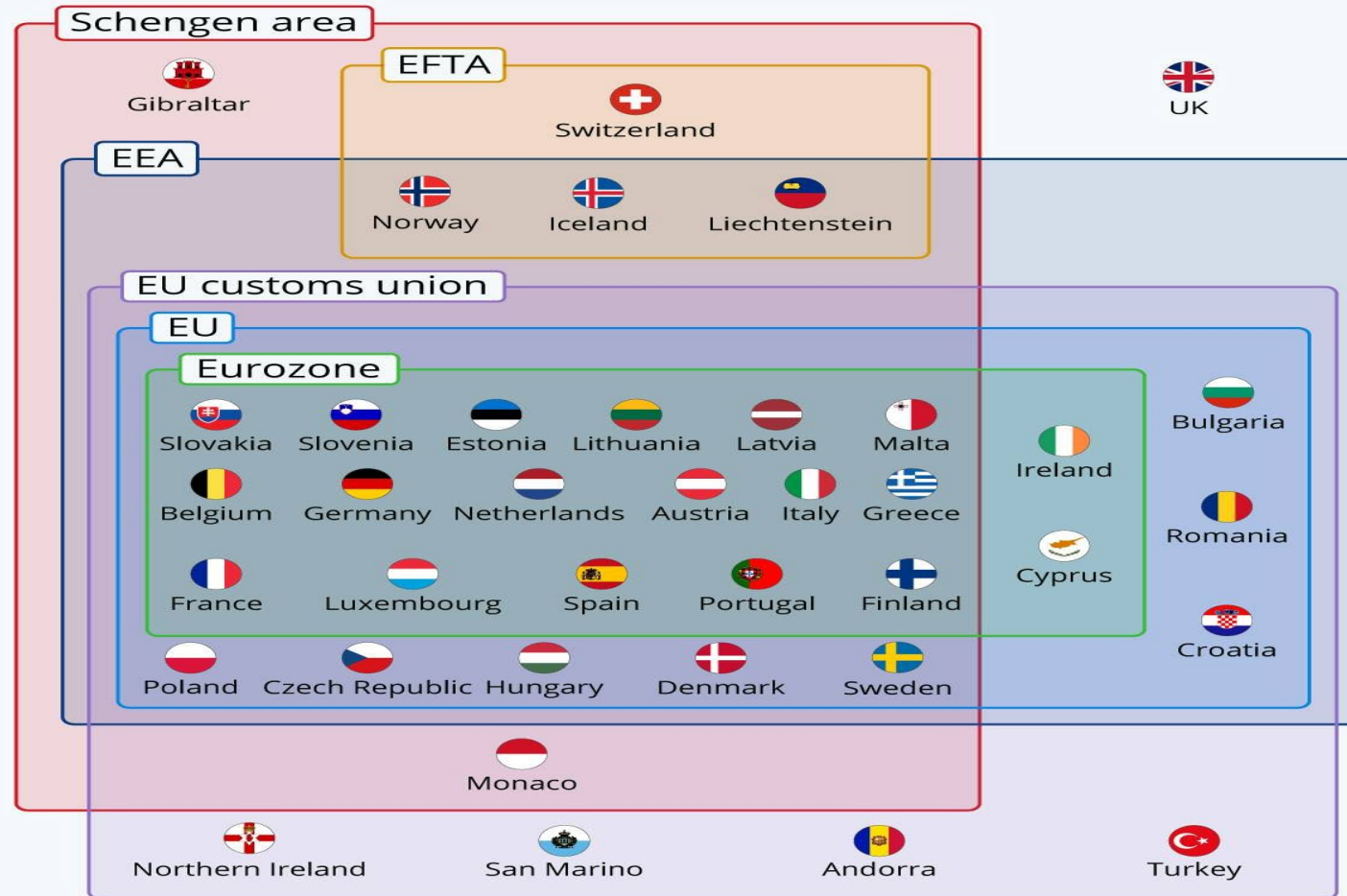
Наступним етапом є 11-місячний перехідний період, протягом якого Великобританія продовжуватиме дотримуватися більшості правил ЄС, але не матиме повноважень щодо прийняття рішень в ЄС.

24 грудня 2020 року: Великобританія та ЄС досягли торгової угоди.

1 січня 2021 року: остаточне «розлучення» між Великою Британією та ЄС.

The Consequences of The UK's Brexit Strategy

UK's status in European economic, trade and travel agreements

Source: Statista research

Що використати Великій Британії як модель для відносин з ЄС	Норвезька модель	Швейцарська модель	Канадська модель	Українська модель
Застосування права ЄС	✓	✓		(✓)
Доступ до внутрішнього ринку ЄС	✓	✓	✓	✓
Вільний рух	✓	✓		
Наявність торговельних угод з іншими країнами	✓	✓	✓	✓
Співробітництво у сфері безпеки і оборони				✓

Відносини Великої Британії та України

- 8 жовтня 2020 р. під час офіційного візиту до Лондону Президент України Володимир Зеленський разом з Прем'єр-міністром Великобританії Борисом Джонсоном підписали **Угоду про політичне співробітництво, вільну торгівлю та стратегічне партнерство.**
- **16 грудня 2020 року ратифікація угоди Верховною Радою України**
- **Набуття чинності: 31.12.2020**

Перша в історії «післяБрексітової» Великобританії широкомасштабна та амбітна міжнародна угода.

схожість з УА між Україною та Євросоюзом.

7 розділів: 1. Загальні принципи, 2. Стратегічно-політичний діалог і співпраця у сфері зовнішньої та безпекової політики, 3. Справедливість, свобода та безпека, 4. Торгівля та питання, пов'язані з торгівлею, 5. Економічне і секторальне співробітництво, 6. Фінансове співробітництво та захист від шахрайства, 7. Інституційні, загальні та заключні положення.

Угода охоплює понад 400 статей та містять численні додатки.

Широкий спектр двостороннього співробітництва

- діалог сторін щодо стратегічного партнерства (ст.3-5),
- визнання традиційних європейських цінностей (ст.2, 3) з акцентом на верховенство права та боротьбу з корупцією, зближення зовнішньополітичних позицій сторін на міжнародній арені з питань, що становлять спільний інтерес (ст. 6).
- «сприяння мирному вирішенню конфлікту, спричиненого ворожими діями Росії», співпраця на міжнародних форумах з метою «підтримання політики невизнання спроби анексії Росією Автономної Республіки Крим та міста Севастополя до повного відновлення територіальної цілісності та суверенітету України» (ст. 3).
- Вирішення військового конфлікту з Росією визначено одним із основних пріоритетів стратегічних політичних відносин сторін (ст.7).
- Серед іншого сторони підтверджують свою повагу принципам, викладеним у Будапештському меморандумі (ст.2).
- домовленості по військовому та військово - технічному співробітництву (ст.9).
- Сторони домовились активізувати реалізацію програм співпраці та допомоги у галузі оборони та безпеки, а також військового та військово-технічного співробітництва з метою подальшого розвитку тісного партнерства у галузі безпеки та оборони, в тому числі шляхом укладення відповідних угод (ст.6).
- На відміну від УА, Угода з Британією **не** містить конкретних положень щодо ратифікації Римського статуту Міжнародного кримінального суду, натомість визначає цей міжнародний документ як основу для правової співпраці (ст. 23 УП).

Поглиблена торгівля

- **не** передбачає обумовленості регуляторним зближенням законодавства, що є обов'язковою умовою доступу українських товарів до ринку ЄС.
- за невеликими винятками, **тарифні преференції**, що застосовуються ВБ для товарів з України, і навпаки, залишаються тими ж, що застосовуються в УА між ЄС та Україною. Квоти тарифних ставок були скориговані, з урахуванням того, що на основі даних митних та торгових потоків Великобританія є меншим імпортером та експортером, ніж ЄС. Серед іншого, **очікується** збільшення квотування деяких груп українських товарів
- **чіткі зобов'язання** щодо міжнародних стандартів інтелектуальної власності та географічних зазначень, та зокрема, включає конкретизовані положення щодо захисту географічних зазначень, таких як шотландський віскі та ірландський віскі
- зобов'язання щодо поетапного взаємного відкриття пропозиції про доступ до ринку закупівель **збережені**
- **Положення про конкуренцію та державну допомогу – відтворюють положення права ЄС**

- **Візові питання:** Сторони започатковують співпрацю, спрямовану на полегшення пересування людей, і, в разі створення умов для добре керованої та безпечної мобільності, вживають поступові кроки для полегшення громадянам подорожей та поїздок до обох країн.
- **Інституційний механізм:** Основними органами, відповідальними за нагляд за діяльністю та імплементацією УП є Діалог про стратегічне партнерство та Комітет з торгівлі, до складу якого входять представники ВБ та України.

